

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 183 — GOD V.

ŠIBENIK, 7. OŽUJKA 1956.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

Dr. Ivan Ribar:

Mladi učitelji i učiteljice u selu

Prije izvjesnog vremena »Borba« u jednom napisu pod naslovom »Izgubljena učiteljica«, a povodom pisma druga I. lije Slijepčevića iz Bos. Gradiške, dotakla se pitanja, da li je ili nije opravdano slati mlade učitelje i učiteljice u zaostale, odnosno udaljena sela.

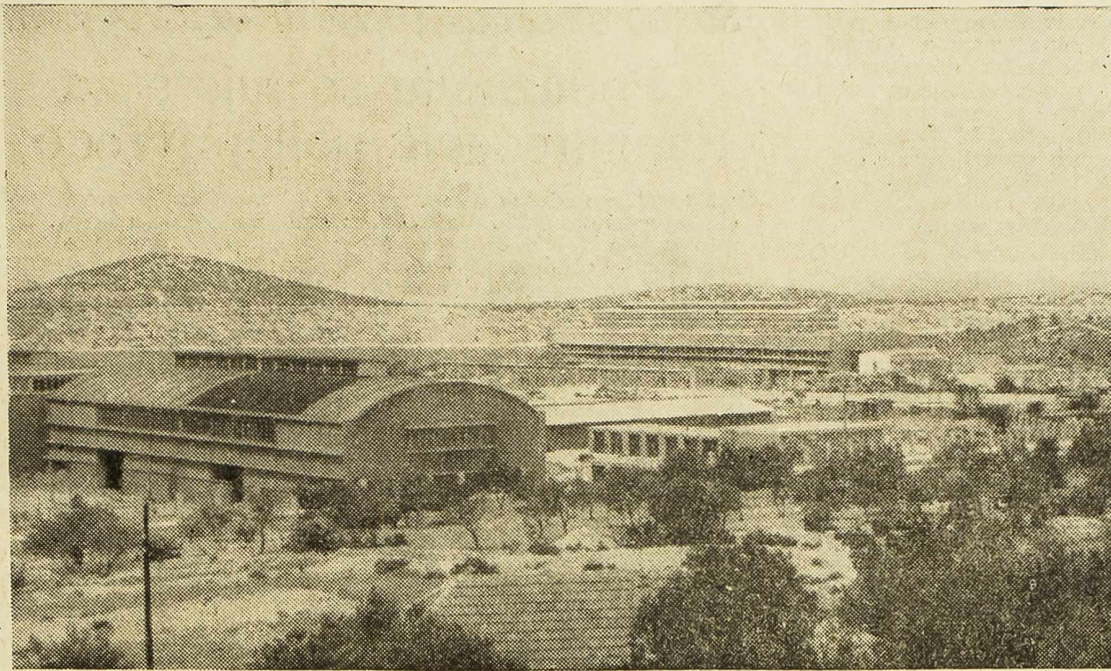
Ne ulazeći u osnovne probleme, koja dobro zapazila iskusni učitelj drug Slijepčević, želim istaknuti, da je osnovna organizacija SSRN u Kaprijama na svom sastanku održanom početkom školske godine pretraživajući, pored ostalog, i nedostatke svoje škole, odredila u svoj odnos prema novoj mladoj učiteljici, imajući u vidu činjenicu, da ona bez ijedne godine prakse i uz svoju najbolju volju, te uz pomoć nadležnih u Kotaru, nije u mogućnosti da radi sama uspješno u školi sa 6 razreda i 50 učenika. Kako sam i ja prisustvovao ovom sastanku prigodom obilaska Kotara prošle jeseni, memalo sam se iznenaditi, sa kolikim su interesom prisutni razgovarali a naročito omladina o potrebi namještenja i još jednog starijeg iskusnog učitelja ili učiteljice, a uporedo s time i o potrebi nadogradnje postojeće školske zgrade, kako bi se mogla što prije ostvariti još jedna školska prostorija. Svi prisutni usvajali su obrazložene predjedničke organizacije, da djeca u njihovoj školi ne će moći učiti i naučiti sve ono što mogu djeca u jednoj drugoj školi sa starijim, iskusnijim učiteljima.

Ako se uvaži, da su Kaprije mjesto pomoraca, a omladina njegova po tradiciji željna, da se nakon svršenke škole što prije otisne na more, da bi zaradivala, jer druge mogućnosti za zaradu nema, onda je lako razumijeti njihov prvenstveni interes za školom. Jer škola je za njih životno pitanje, a problem sela su: još jedan stariji učitelj ili učiteljica i školski prostor. Škola je jedina u selu ustanova, koja pruža mogućnost, da se omladina kulturno i društveno razvija, jer selo ne samo da nema radnja i kmeti, i uopće elektrike, već ni pošte, ni telefona, kao ni posebne sobe gdje bi se mogli, naročito omladinci, sastajati, razgovarati i zabavljati. Mlada učiteljica preopterećena redovnim radom u školi, u tri ili dvije smjene, ne dopijeva ni da se priprema za školu, da nešto i sebe naobražuje, a kako li da posveti i malo vremena za kulturni i društveni život u selu.

Pomognuta od organizacije SSRN i školskog odbora u Kaprijama, obraća se i učiteljica nadležnim da bi škola dobila još jednog učitelja ili učiteljicu, kako je to i prije bilo, dok još nije bio otvoren VI. razred, a školske djece bilo manje nego danas. U jednom svom izvještaju upućenom meni, ona kaže:

»Radila sam u početku u tri smjene sama u svih 6 razreda, no jer tako nisam mogla izdržati fizički, nastavila sam u dvije smjene. Nadležni u Kotaru da bi mi olakšali rad, naredili su mi da sve polaznike V. i VI. razreda, koji su završili 15 godina ispisem iz škole. Ispisanim je bilo krivo, jer su voljeli ići u školu, a njihovi roditelji su se negodovali, a meni tim nije bilo pomognuto, jer sam se jednako morala spremati i tumaćiti bez obzira na broj učenika. Nasuprot, bilo mi je teže, jer sam stekla protivnike u

(Nastavak na 2. strani)

Pogled na Tvornicu elektroda i ferolegura

Godišnja konferencija organizacije Saveza komunista u Tvornici elektroda i ferolegura

Borba za veću produktivnost

U petak je održana godišnja konferencija organizacije Saveza komunista u tvornici elektroda i ferolegura kojoj je, pored 120 članova SK, prisustvovao i drug Stevo Vukadin, sekretar Kotarskog komiteta SK.

Izvjestaj o radu organizacije podnio je drug Nikica Labura, sekretar tvorničkog komiteta SK. Nakon kratke diskusije izabran je novi tvornički komitet.

Na konferenciji se raspravljalo, između ostalog, o poboljšanju produktivnosti rada u tvornici i ulozi komunista u tom pravcu.

Konstatirano je, da su rezultati u proizvodnji mogli biti i bolji osobito u legurama, da je pritom bilo više zalaganja od strane radnika i veće briga samog rukovodstva. U proizvodnji legura kolektiv raspolaže dragocjenim iskustvom, ali se u pogonu još ne postižu rezultati kakvi bi se objektivno mogli postići. Naime, još se nije uspjelo ovladati normativima koji bi omogućili da se točno zna cijena koštanja proizvoda po toni.

Razumije se, da je osnovno što više proizvoditi, ali se isto tako mora voditi računa i o drugima dva važna faktora a to su: kvaliteta proizvoda i cijena koštanja. Izvjesne slabosti koje se pojavljuju u proizvodnji i radu poduzeća, uvjetovalo je upravo to što se u tvornici nije postavila jedna solidna organizacija rada

koja bi se osnivala na ekonomskoj osnovi.

U izvještaju je, pored ostalog, istaknuto da se tvornica elektroda i ferolegura sve više pretvara u jedno suvremeno poduzeće, u pravo to i navodi članove kolektiva da se povede više brige i o suvremenoj organizaciji rada. Tom pitanju poklanjale su u posljednje vrijeme pažnju i organizacije SK koje na svojim sastancima sve češće raspravljaju o našoj ekonomskoj problematiki. Organizacija rada predstavlja zajedno krupno pitanje koje se ne može tako jednostavno riješiti. Naprotiv, ono zahtijeva svestran rad i napor tehničkog osoblja i rukovodstva poduzeća a svakako i članova Saveza komunista. Tom pitanju se i dosad poklanjala pažnja što se vidi iz toga, da je pred godinu dana osnovan tehnički savjet, a pred izvjesno vrijeme i komisija za unapređenje proizvodnje.

Organizacija Saveza komunista

Osnovati će se fond za dječju zaštitu

Tako reći iz godine u godinu diskutira se kod nas o tome, kako riješiti pitanje vanškolskog odgoja naše djece. I gotovo sve dobre zamisli propadaju, jer se ne mogu pronaći najvažnija materijalna sredstva, koja su ipak potrebna za jedan organiziran rad na tom polju. No mora se priznati da, bar dosad, u rješavanju tog važnog pitanja, uza sve to što se ono često postavljalo na dnevni red, nije bilo određenog sistema, a nihi potrebne upornosti da se rješenje tog pitanja dokrajči ako ne odjednom, a ono barem postepeno prema postojećim mogućnostima.

Međutim, posljednji sastanak komisije za žene, kojem su prisustvovali predstavnice žena iz poduzeća, ustanova i blokova, nesumnjivo je pokazao da će se energično i sa više smisla raditi na stvaranju materijalne osnove bez koje se ne može ni zamisliti jedan ozbiljniji rad na vanškolskom odgoju djece.

Drugarica Ksenija Škarica, koja je rukovodila sastankom, ukazala je na dosadašnje propuste u vodenju brige o ženama i djeci, navela je što bi sve trebalo napraviti da se stanje u tom pogledu poboljša. Prisutni su iznosili

već poznate činjenice u vezi odnosa prema djeci. Naime, da se gotovo nikakva briga ne vodi o vanškolskom odgoju djece, da je potrebno otvaranje obdaništa za predškolsku a naročito za školsku djecu, da nema dječjih igrališta kao i da roditelji ne pokazuju dovoljno razumijevanja za školske kuhinje i slično.

Odlučeno je, između ostalog, da se ozbiljnije poraditi na stvaranju fonda za dječju zaštitu. Izradiće se program u kojem će biti obuhvaćeno ono najvažnije što bi se u sadašnjim prilikama moglo učiniti u pogledu obdaništa, dječjih igrališta i vrtića. Organizirat će se također sastanci sa roditeljima na kojima će ih se upućivati u ispravnije odgojanje djece i t. d.

Komisije za žene Općinskog odbora Socijalističkog saveza organizirat će anketu u svim poduzećima na području grada koja će trebati da polaze ne samo broj zaposlenih žena, koje imaju djecu, nego i koliko one mogu da posvete brige odgoju te djece i t. d. Sredene podatke o tome razmotrit će Općinski odbor SS-RN, a zatim će se o svemu upoznati NO općine.

u tvornici broji 155 članova. Činjenica je, da se nije vodilo dovoljno računa o jačanju organizacije. U ovoj godini primljena su u organizaciju samo dva nova člana, a isključena četiri. Kad se ponekad raspravlja o problemu proširenja organizacije, onda se obično jednostavno konstatira da se nema koga primiti u članstvo, ali kad se bolje analizira to pitanje, onda se može vidjeti da ima drugova koji svojim držanjem, radom i karakternim osobinama imaju uslov da budu članovi Saveza komunista. Konstatirano je također, da se nije mnogo učinilo u pogledu otklanjanja balasta iz organizacije.

8. marta - Međunarodni dan žena ONE SU SE BORILE

Zdenka Pelić je zamjenik sanitetskog referenta III. bataljona šeste brigade. Iz Vodica je. Roditelji su joj umrli kada je imala 14 godina. Još od djetinjstva obavljala je težak rad u polju. Od početka ustanka pomaže partizanima. Na primorskom terenu poznavala je svako sklonište, svaku rupu. Nosila je partizanima hranu, bila im kurir i drug. Često su za njom zvali metci iz talijanskih pušaka, ali nisam sustala. Ne pogada svaki metak.

Potajno je završila bolničarski kurs i kad više nije mogla ostati u selu radi Talijana, krenula je tamo gdje je odavno željela biti. »Za čitavo vrijeme što sam bila u vojsci, ni jedan ranjeni drug nije upao neprijatelju u ruke. Sve sam ranjene izvukla s mjesta borbe, sve prevrla i svima do kraja pomogla, pa makar znala da će mnogi morati podleći ranama.« U borbi kod Karina, ostao je ležati na polju teško ranjen vojnik, kojemu je bakačka granata bila raznijela desno bedro. Vodila se ogorčena borba. Zdenka je pod mitraljeskom vatrom, preko brisanog prostora, izvukla ranjenog druga. U borbi kod Livna, kada je nadiralo 400 švapskih kamiona i tenkova, Zdenka je doznala da je drugi mitraljezac teško ranjen u glavu. Opasno je bilo doći do njega. Bataljon se nalazio 300 metara daleko od neprijatelja, a položaj je trebalo očuvati u tajnosti. Zdenka se oprezno šuljala, da je neprijatelj ne bi uočio i da ne bi otkrila položaj svog bataljona. Stigla je do mitraljesca, ponijela ga u ambulantu i pružila mu pomoć.

Za vrijeme IV. i V. ofenzive Zdenka je pokazala mnogo požrtvovnosti, hrabrosti i čvrstine. Borci je vole i imaju u nju bezgranično povjerenje. »Ne damo Zdenku nikuda!« A Zdenka ostaje među njima kao vrijedan borac, bolničarka, sestra i drugarica.

Milka Milović iz Gračaca kod Skradina-Seljanka je bez škole. Naučila je čitati i pisati u partizanima. U početku ustanka plela je za partizane čarape, kupila priloge i nosila im hranu. Ustaške bande su je progonile. »Jednom kad su me tražili, zavukla sam se u pasju kućicu i kroz škrup promatrala četnike, kad su izlazili iz moje kuće poslije pretraživanja. No-

sili su oko vrata obješen par po par pletenih čarapa koje sam ja bila spremila za partizane i kuvala ih u mojoj škrinji. Mirzila sam ih u tom času više nego ikada. Moj trud, besane noći i ljubav prema drugovima, sve su mi oni tme odnijeli.«

1943. g. ona je postala partizanka. Istoga dana dobila je pušku — postala je borac, a onda četna bolničarka. »Mnogo sam drugova spasila od smrti, mnoge izvukla iz neprijateljskih ruku. Jednom samo mi se desilo da nisam spasila ranjenoga druga. Utrkivala sam se sa tenkom da ga otmem i nisam pazila na melke, koji su prašali oko mene. Trčala sam ludu prema mjestu, gdje je ležao ranjenik. Ali tenk je bio brži, a ja nisam uspjela da ga spasim. I tada sam plakala od tuge za drugom, još više od mržnje na Nijemca zločinca.«

Ljubica Grbić potječe iz seljačke porodice sa Zrmanje. Od prvog dana ustanka bila je kurir i sprovodila partizane iz Zrmanje do Srba u Lici. Četnici su joj prijeteći. Ostavila je kuću i krenula u partizane. Njezine drugarice omladinke, koje su još ostale u selu, bile su strijeljane od četnika.

»Kad sam u borbi, kaže Ljubica, ne mislim ni na šta drugo, nego na to kako ću što bolje izvršiti postavljene zadatke i osvetiti svoje drugarice.« U borbi za Karin, javila se dobrovoljno i bila primjer ostalima u jurisu na utvrđene ustaške kuće. U borbi na Lišane, ona je prva u čitavom bataljonu izbila na čuku poslije likvidacije bunkera. U borbi za Kožulovac, ona se prva privukla crkvi, koja je Nijemcima služila kao skladište municije, hrane i ostalog materijala. Prva je pojirila pod prozor crkve. Ostali borci upali su za njom i izvukli materijal, koji se tamo nalazio.

»Moji se drugovi boje za mene da ne poginem, ali ja u borbi ne mislim na smrt. Ljubav prema narodu, mržnja prema neprijatelju, osveta za mnoge pale drugove tjera me naprijed.«

(Iz knjige »Žene Hrvatske u Narodno-oslobodilačkoj borbi«)

Dan rudara Proslava u Siveriću

Drugi marta — Dan rudara Hrvatske iz godine u godinu dobiva sve svečaniji karakter. Ne samo radnici nego i ostali mještani ovog rudarskog bazena provode taj dan u svečanom raspoloženju.

Uoči dana proslave oni su pripremili svečanu akademiju, na kojoj je podnio referat direktor rudnika drug Petar Vodogaz u kojem je obuhvatio borbu raških rudara za svoja prava i kratk historijat rudnika Siverića. Poslije toga šibensko Narodno kazalište izvelo je operetu »Grofica Marica«, kojoj je prisustvovalo preko 600 posjetilaca.

Sutradan održan je svečani miting na kojem je drug Vodogaz ponovio svoj referat, a potom je drug Petar Škarica, predsjednik NOK-a Šibenik govorio o našim uspjesima u poslijeratnoj izgradnji i o teškoćama na koje se kroz to razdoblje nailazilo. Posebno je apelirao na rudarski kolektiv za veću brigu u pronalaženju novih naslaga ugljena putem istražnih radova.

Iza mitinga nastavljeno je radničko veselje, a poslije podne odigrana je nogometna utakmica između »Rudara« (Siverić) i »Dinara« iz Knine. B. K.

Borba rudara Siverića za svoja prava

U aktivnoj borbi za prava radnika rudara od postojanja stare Jugoslavije pa do oslobođenja zemlje učestvovali su aktivno i rudari Siverića.

Do 1918. godine izbila su u Siveriću tri štrajka. Prvi je izbio 1908. godine pod vodstvom Dordića i trajao je 6 tjedana. Ovaj štrajk imao je za cilj povišenje radničkih plaća, međutim on nije uspio zbog kukavnog i kolebljivog držanja jednog dijela štrajkolomaca i zbog oštre intervencije tadašnjeg vladajućeg režima. 1911. godine izbio je drugi štrajk, koji je imao osnovnu svrhu da poboljša ekonomske uslove života radnika. 1918. godine za vrijeme talijanske okupacije bio je treći štrajk u Siveriću, kojeg je poveo Ođak Frane. Ovaj štrajk postigao je svoj cilj i vlasnici rudnika bili su primorani da poviše plaće za 50%. To povišenje postignuto je u direktnim pregovorima sa talijanskom vlašću, odnosno njezinim predstavnicima, a neovisno od tadašnje uprave rudnika na čelu sa Culegerom — direktorom. Ovaj, kao i ostali štrajkovi, i pored izvjesnih nedostataka, imao je organizirani karakter, a pored postignutih ciljeva, oni su podizali radničku svijest na viši stepen.

U srpnju 1921. godine izbio je ponovo štrajk koga je predvodio Čimaš koga su radnici kasnije odbacili, a istog je preuzeo štraj-

kaški odbor sa Nakić Ivanom. Ođak Bogoslavom, Čenićem, Rajčić Jovom, Ivaz Petrom, Ramljak Rokom, Jelić Nikom (Jelkar) Ramljak Nikom i drugima.

Ovaj štrajk trajao je 14 dana. Uprava rudnika dobila je za pojačanje oko 70 žandara sa namjerom da uguše štrajk. Nije im to uspjelo i tadašnji direktor Krčmer bio je prisiljen da poveća plaće za 25%.

Kasniji pokreti 1932. i 1934. godine bili su neznatni pod bivšim zloglasnim direktorom Vonkom koji je, može se reći, imao vlast u svojim rukama. No konačno 1939. godine u rudniku je poduzeta akcija, da se zloglasni Vonko istjera iz rudnika. Na čelu te akcije osnovan je odbor pod tadašnjim rukovodstvom HRS. Pod pritiskom radnika bio je istjeran iz rudnika Siverić, ali se prilike u rudniku nisu mnogo izmijenile, jer je i dalje vršen teror i eksploatacija radnika.

Od početka ustanka 1941. godine protiv okupatora i domaćih izdajnika, u sveopćoj borbi uzeli su aktivnog učešća stotine rudara ovog rudnika, a mnogi od njih položili su i svoje živote, kao što su: Ođak Slavko, Mrđen Srećko Ramljak Mate, Bodrožić Stevo, Vodogaz Mile, Šain Đuro, Jelić Simo Ramljak Slavko i drugi.

— m —

Kotarska konferencija Narodne omladine

U nedjelju 11. o. m. u 9 sati održat će se u dvorani »Partizana« prva kotarska konferencija Narodne omladine.

Pored delegata, konferenciji će prisustvovati predstavnici narodne vlasti, političkih i društvenih organizacija, kao i izvjestan broj starijih omladinskih rukovodilaca.

Osim izvještaja o prošlogodišnjem radu, koji je dostavljen svim delegatima, podnijet će se referat o neposrednim zadacima Narodne omladine u rješavanju privredno-političkih problema. Na konferenciji će se, osim toga, donijeti program rada, a bit će izvršeno i biranje novog Kotarskog komiteta NOH-e.

Konferencija NOH-e općine Knin

Osposobiti omladinu za upravljanje

U općinskoj vijećnici održana je prošle subote prva godišnja konferencija NOH-e općine Knin. Konferenciji su, pored 73 delegata, prisustvovali narodni zastupnik Tode Čuruvija, predstavnik JNA major Janković, potpredsjednik NO općine Knin Simo Bojanić, sekretar Kotarskog komiteta NOH-e Miloš Zlatović i drugi gosti.

Izvršitelj je podnio Mile Pokrovac, predsjednik općinskog komiteta NOH-e Knin, a nakon diskusije izabrano je novo općinskog rukovodstvo Narodne omladine.

Omladina kninske općine je u proteklom periodu učestvovala na raznim komunalnim poslovima i na izgradnji manjih sportskih objekata. Omladinske organizacije i njihovo članstvo bili su organizatori kulturno-prosvjetnog rada u mnogim selima. Možda bi ta aktivnost urodila i većim plodom da se neke organizacije nisu morale boriti s nekim objektivnim teškoćama, kao što su, na primjer, pomnjikanje prostorija. Nesumnjivo je, da bi općenito rad organizacija Narodne omladine bio daleko bolji da im je pritom pružena pomoć od strane društvenih organizacija i starijih drugova. U tom slučaju sigurno se ne bi dogodilo da u četiri sela na općini ne postoji omladinska organizacija ili pak da je teško okupiti omladinu u Kovačiću, koji je u neposrednoj blizini Knina.

Predstavnik omladinske organizacije u kninskoj gimnaziji iznio je u diskusiji da je na školi razvijen kulturno-prosvjetni rad, dok sportski život još nije dobio

onu potrebnu širinu. Radi se na idejno-političkom odgoju omladine, ali je kod toga obuhvaćen manji broj članova.

Među školskom omladinom provedena je zanimljiva anketa. Učenici su trebali da odgovore na slijedeća pitanja: 1. Što je to miroljubiva koegzistencija? 2. Kakve nove mjere se predviđaju u mašoj privrednoj politici? 3. Kako gledaš na društveno upravljanje školom? 4. Tko je predsjednik Sabora NR Hrvatske? Potpune i točne odgovore dalo je 49,2% anketiranih učenika, 31,4% dalo je negativne odgovore, 13,20% nepotpune, a neobaljavilo je odgovorilo 7,60%.

Isti diskutant je predložio da na satove društvenog i moralnog odgoja dolaze povremeno drugovi iz narodne vlasti, Armije i društvenih organizacija. Ta je praksa već usvojena u drugim mjestima i pokazala se kao dobra. Članovi ove organizacije, a izgleda da je to slučaj i kod većine ostalih, slobodno koriste omladinsku i drugu štampu.

Učešće omladine u organima društvenog upravljanja još ne zadovoljava. Neznatan broj omladinaca i omladinki je uključen u radničke savjete i druge organe. U nekim školama pak još nisu osnovane razredne i školske zajednice. Na sjednicama školskog odbora škole učenika u privredi omladinki članovi odbora nisu nimalo aktivni pa ni onda kad se radi o isključenju nekog učenika.

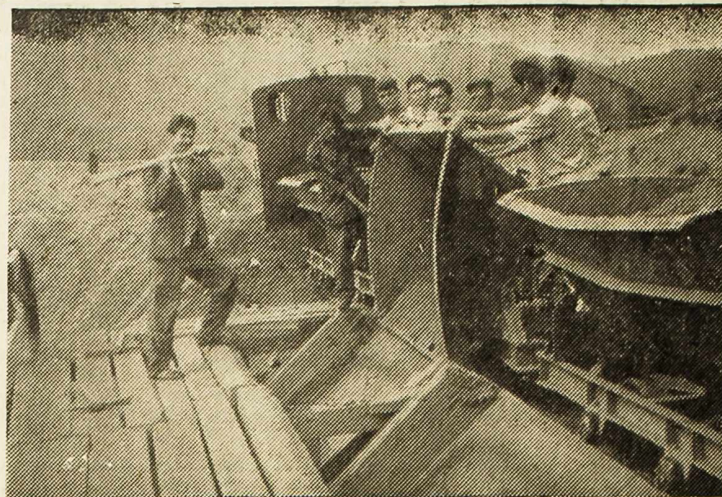
Znatno je bolje stanje u Tvornici vijaka. Od 30 članova radničkog savjeta u toj tvornici 10 je omladinaca. Tu omladina može

da u punoj mjeri učestvuje u upravljanju i da odlučuje o raznim pitanjima poboljšanja proizvodnje.

Između ostalih na konferenciji je govorio i narodni zastupnik Tode Čuruvija, koji se osvrnuo na izlaganja onih diskutanata, koji ne mogu zamisliti bilo kakav rad bez dotacije, bez novca. Novac, međutim, ne bi uvijek morao biti odsudan, a osobito u radu omladinske organizacije. Ne bi trebalo gledati aktivnost omladine jedino kroz lepu, tamburaške zborove i tome slično. Težište rada trebalo bi usmjeriti na to da se omladina osposobi za upravljanje, da se zainteresira za rad u poduzeću, pogonu ili razredu. Omladina bi već u školskim klubovima morala da se osposobljava za rad u proizvodnji i upravljanju. Njezina riječ trebala bi da se čuje u organima upravljanja, na zborovima birača, na sastancima poljoprivrednih zadruga i u radu Socijalističkog saveza.

Miloš Zlatović se osvrnuo na neka organizaciona pitanja, a podvukao je značenje unapređenja poljoprivrede. To važno pitanje zahtijeva upravo od naše seoske omladine da se jače okuplja oko poljoprivrednih zadruga u sekcijama mladih zadruga.

Simo Bojanić je naglasio, da neznatan broj omladine prisustvuje zborovima birača i skupštinama poljoprivrednih zadruga. Preporučio je omladini, između ostalog, da uspostavi tješnji dodir sa prosvjetnim radnicima na selu.

Omladina na dobro voljnom radu

Sastanak organizacije SK-a u Vodicama Poduzimlju se mjere za unapređenje poljoprivrede

Na nedavno održanim sastancima organizacije SK u Vodicama raspravljalo se o mjerama za unapređenje poljoprivredne proizvodnje i novom načinu opreznosti poljoprivrednih proizvođača.

Na tom sastanku dano je nekoliko veoma korisnih prijedloga da bi se životni standard stanovništva povećao. Tako je razma-

trana mogućnost otvaranja košarkačke radionice u kojoj bi se mogao zaposliti veći broj omladinika. Za sirovinu poslužila bi kukuruzna slama i šiblje od vrbe, koje se lako može nabaviti. Zaključeno je, da se započne s uzgojem oleandera, pa će s tim u vezi poljoprivredna zadruga osnovati jedan rasadnik u blizini sela. Govorilo se i o prosvjetniji na uzgoj nekih voćnih kultura. Skrenuta je pažnja ka boljem uzgoju badema i buhača i ostalim biljkama koje donose velike prihode.

Između ostalih, govorio je i predsjednik NO-a općina Rudolf Alfrev, koji je naglasio da je za unapređenje poljoprivrede potrebno izgraditi vinarski podrum i sušionu smokava, jer će u protivnom, kao i dosad, iz godine u godinu propadati velike količine smokava. (J.)

Motiv iz Vodica

VELIKE ŠTETE OD STUDENI

U okolnim Dubravu (općina Tiješ) nedavno studen nanijela je velike štete poljoprivredi. Bademi su gotovo uništeni, a također smokve i masline. Nije ostala pošteđena ni vinova loza, usjevi i povrće.

Usljed nedostatka stočne hrane zabilježeno je više slučajeva ugilbanja ovaca i jagnjadi. U toku proteklog mjeseca uginulo je 49 ovaca i 296 komada jagnjadi, te jedan konj. (A. S.)

VEČERNJI TEČAJ

Već duže vremena osjećala se potreba organiziranja tečaja općeg obrazovanja. Na inicijativu Savjeta za prosvjetu osnovan je večernji tečaj za polaganje petog razreda osmog škole. U tečaj su obuhvaćeni pripadnici Narodne milicije, namještenici općinskog odbora, kao i drugi mještanici. Za tečaj vlada velik interes u Stankovcima. (M. S.)

Bilješka

Te večeri u osnovnoj organizaciji SK Crnica bilo je govoru o partijskim zadacima. Sekretar je postavio pitanje odgovornosti drugarice S. zbog neizvršenja partijskog zadatka, iako je bio malen po opsegu. A zašto nije? Zaintačila se, kažu, No, zar se može netko zainteresirati kad su u pitanju partijski zadaci. Zar tu nešto nije drugo posrijedi. To je svim komunistima bilo jasno. Zato i toliko uvjeravanja i drugarskih savjeta.

I komunisti se nisu u očekivanju prevarili, a naročito kad su čuli prvi odgovor drugarice S. Ono je navodno izvinata otisla sa sastanka. Naljutila se . . . Iako su joj drugovi htjeli pomoći. Ali, prvobitni zaključak svih komunisti nije bio iluzija, nego samo čekanje da se ne bi ostali prevarili u drugarici, da joj ne bi zatvorili vrata u članstvo SK. . . I da ih zbog toga ne bi pekla savjest komuniste. A savjest ne zna nikog da tako muči, koliko poštene i plemenite ljude, svijesne svoje uloge i značenja. . . A takovi su u većini naši komunisti.

I ono na završetku sastanka — Drugarica S. nije više član Saveza komunisti, ali, drugovi, naša je dužnost da o njoj vodimo brigu, da je putem Socijalističkog saveza uključimo u politički život, da na nju ne gledamo drugim očima. . . .

Koliko tu ima ljudskoga!? A zar može biti drukčije kod komunisti? (A. Deković)

Poboljšana zdravstvena služba u Kninu

Pomanjkanje prostorija - najveća teškoća

U posljednje dvije godine, naročito u prošloj, brigom Narodne vlasti i organa socijalnog osiguranja, učinjeno je mnogo na općem poboljšanju zdravstvene službe na području bivšeg Kninskog kotara.

Ranije je zdravstvena vanbolnička služba djelovala samo u Kninu i Kistanjama. Svalka ambulanta imala je po jednog liječnika. U prošloj godini zdravstvena mreža se proširuje i na veće seoske centre. U kninskoj zdravstvenoj stanici rade dva liječnika, dok je treći na specijalizaciji.

Jedan liječnik je također zaposlen u Kistanjama. Osim toga, zdravstvena služba je proširena i na Oklaj, gdje se pregledi obavljaju tri puta sedmično. Za područje Kosova, gdje se nalazi rudnik Sadre i u Strmici gdje postoji ciglana i moderni mlaz, liječnik dolazi dva puta sedmično. Selo Plavno dobilo je ambulantu, koja je smještena u prostorijama zadružnog doma i tu se pregledi vrše jednamput tjedno. Sada predstoji osmišljanje povremene ordinacije u Enveniku, i time će čitavo područje bivšeg kotara Knin biti vrlo dobro obuhvaćeno potrebnom zdravstvenom mrežom.

Zdravstvena stanica u Kninu ima dvije ambulante opće prakse sa rentgenom, laboratorijem, zubnom ambulantom i rentgenom za snimanje zubi. Zdravstvena stanica u Kistanjama ima opću ambulantu sa rentgenom i laboratorijem, te zubnom ambulantom, koja ordinira jednamput tjedno isto tako zdravstvena stanica u Oklaju posjeduje ambulantu opće prakse sa rentgenom i priručnim laboratorijem. Postojeće stanice dobro su opskrbljene potrebnim medicinskim instrumentima i ostalim inventarom.

Najveće teškoću u radu zdravstvene mreže predstavlja pomanjkanje potrebnih prostorija. U tom pogledu situacija je najteža u Kninu, gdje je zdravstvena

stanica prisiljena obavljati rad u zubnoj ambulanti jedino poslije podne, a upravu zbog nedostatka prostorija utamova ne može staviti u pogon svoj novi zubni laboratorij.

Za vršenje terenske službe na ovom području Kotarska zdravstvena stanica raspolaže sa dovoljnim brojem vozila, jer ustajane vanbolničke službe imaju jedan sanitetski auto sa jednim nosilima, jedan sanitetski auto sa dva nosila, osobni auto, motorkoča i tri bicikla.

Pored zdravstvene stanice u Kninu, još radi školska poliklinika pri gimnaziji, po dva sata dnevno, zatim savjetovatelj za žene i djecu, koje će nakon adaptiranja prostorija uskoro započeti radom.

U Kninu još postoji željeznička ambulanta opće prakse i zubna ambulanta, koje su snabdjevene potrebnom opremom.

U toku 1955. ustanove vanbolničke zdravstvene službe dobile su znatnu pomoć u opremi i financijskim sredstvima za nabavku opreme. Tako je UNICEF poklonio opremu za dva savjetovatelja za žene trudnice u Kninu i Kistanjama, te jedna sanitetska kola marke »Komer« sa dva nosila za potrebe zaštite majke i djeteta.

Republički Zavod za socijalno staranje dao je pomoć od 5 milijuna dinara za opremu zdravstvene stanice u Kistanjama, pa je tim sredstvima nabavljen rentgen, sanitetska kola i potreban instrumentarij.

Služba socijalnog osiguranja u Kninu iz fonda za preventivnu zaštitu dodijelila je pomoć Kotarskoj zdravstvenoj stanici u iznosu od 1,5 milijuna dinara. Tim sredstvima nabavljen je suvremeni zubni laboratorij i popunjen inventar zubne ambulante.

U protekloj godini znatno je poboljšana babička služba. Na terenu rade tri babice i to u Ki-

stanjama, Oklaju i Plavnu. Babice pružaju veliku pomoć ženama koje sada vrše porodaja pod stručnim nadzorom, dok su ranije bile prepuštene slučajnostima, zaostalosti i primitivizmu, zbog čega je dolazilo do sepse kod porođilje.

Kotarska zdravstvena stanica organizira predavanja iz zdravstvenog prosvjetovanja, koja se održavaju po selima i domaćinskim tečajevima. Predavači se služe dijaprojektorom i dijafilmovima, kojima ilustriraju svoja predavanja.

Postoje i druge mogućnosti da se zdravstvena služba poboljša, ali one se ne mogu ostvariti bez odgovarajućeg prostora. NO općine treba da se u najvećoj mjeri pozabavi povećanjem kapaciteta i ambulantnog prostora, posebno u Kninu, gdje je stanje najkritičnije. Tada bi bilo omogućeno da dolaze povremeno liječnici specijalisti iz Šibenika. Na taj način otpala bi mnoga putovanja u Šibenik, izbjegle bi se razne teškoće i dangube, a ujedno smanjila bi se i izdaci socijalnog osiguranja. Obzirom na privredni razvoj Knina i povećanje broja radnika, koji su zaposleni na izgradnji kninskog željezničkog čvora, proširenje prostora za nove ambulante ozbiljan je problem, koji zahtijeva što brže rješenje. (A. M.)

PARTIJSKI ZADATAK

U maloj prostoriji sakupilo se desetak komunisti Bloka Crnica da u svojoj organizaciji raspravljaju neka pitanja. Sve je tu skromno i jednostavno, kao i ljudi članovi SK koji su se tu okupili da izmjene mišli, da kažu svoju riječ o dosadašnjem radu, o slabostima i o tome kuda u buduću usmjeriti svoje političko djelovanje. Na takovim sastancima govori se o socijalističkoj zajednici, o liniji Saveza komunisti, o partijskim zadacima. Diskutira se o političkim zadacima i djelovanju Socijalističkog saveza. Ponajčešće se raspravlja o tome kako da članovi SK-a svojim znanjem pomognu članstvu Socijalističkog saveza da im budu jasne sve one mjere, koje donosi Narodna skupština ili Izvršno vijeće u cilju ubrzanja naše socijalističke izgradnje.

Te večeri u osnovnoj organizaciji SK Crnica bilo je govoru o partijskim zadacima. Sekretar je postavio pitanje odgovornosti drugarice S. zbog neizvršenja partijskog zadatka, iako je bio malen po opsegu. A zašto nije? Zaintačila se, kažu, No, zar se može netko zainteresirati kad su u pitanju partijski zadaci. Zar tu nešto nije drugo posrijedi. To je svim komunistima bilo jasno. Zato i toliko uvjeravanja i drugarskih savjeta.

I komunisti se nisu u očekivanju prevarili, a naročito kad su čuli prvi odgovor drugarice S. Ono je navodno izvinata otisla sa sastanka. Naljutila se . . . Iako su joj drugovi htjeli pomoći. Ali, prvobitni zaključak svih komunisti nije bio iluzija, nego samo čekanje da se ne bi ostali prevarili u drugarici, da joj ne bi zatvorili vrata u članstvo SK. . . I da ih zbog toga ne bi pekla savjest komuniste. A savjest ne zna nikog da tako muči, koliko poštene i plemenite ljude, svijesne svoje uloge i značenja. . . A takovi su u većini naši komunisti.

I ono na završetku sastanka — Drugarica S. nije više član Saveza komunisti, ali, drugovi, naša je dužnost da o njoj vodimo brigu, da je putem Socijalističkog saveza uključimo u politički život, da na nju ne gledamo drugim očima. . . .

Koliko tu ima ljudskoga!? A zar može biti drukčije kod komunisti? (A. Deković)

Mladi učitelji i učiteljice u selu

(Nastavak sa 1. strane)

selu od roditelja ispisane djece. Ja znam, da je pred savjetima za prosvjetu jedan od najtežih problema godišnji razmještaj učitelja, no ja osjećam i te kako, kako bi i pored toga ipak trebalo zadovoljiti potrebe sela K. prije, koje mnogo voli školu. Školske godine 1954/55. ovdje je bilo 5 razreda sa 47 učenika, a na školi su bili učitelji i učiteljica sa više godina prakse. Ove godine ima 6 razreda sa 50 učenika, ne računajući one, koji su ispisani, a učiti ih moram ja sama, mlada učiteljica, bez ijedne godine prakse. Ja možda me bi ni trznila još jedinog učitelja ili učiteljicu, koji bi mi pomogli svojim iskustvom, kada mi ne bi bilo stalo do uspjeha u školi, no ja želim da mi moj rad ide točno po nastavnom planu i programu i da s djecom postignem što bolji uspjeh. Bojim se ipak da mi to ne će biti moguće i zato molim pomoć.

Kako se vidi iz ovog izvještaja, mlada učiteljica se ne žali što je u selu udaljenom od kotarskog i općinskog centra. Ona u svom mladenačkom poletu, u zanosu za učiteljski poziv, osjeća punu volju za rad na selu, ali svjesna svoje odgovornosti moli pomoć od starijeg iskustvijeg, jer se boji da ne će moći polučiti one uspjeha, koje od nje s pravom očekuje socijalistička izgradnja naše nove škole, odnosno, današnji njezini zadaci.

Rado sam ovim člankom podvukao brigu naše osnovne organizacije SSRN u Kapanjama, kako bi njihova škola odgovarala današnjim potrebama socijalističkog društva i vjerujem, da će Socijalistički savez Kotara, kao i svi nadležni, učiniti sve u granicama mogućnosti radi udovoljenja njihovog opravdanog zahtjeva.

Iz Stankovaca

GODIŠNJA KONFERENCIJA SK

U Stankovcima je 4. o. m. održana godišnja konferencija Saveza komunisti. Nakon referata sekretara mjesne organizacije, razvijala se vrlo živa diskusija u kojoj je učestvovao velik broj članova. Kroz sam referat, kao i diskusiju, učesnici su slabosti pojedinih članova, kao i ogromni uspjehi organizacije, a dane su i smjernice za daljnji rad. Narodno je uočena briga mjesna organizacije u rukovođenju poljoprivrednom zadrugom. Ideološko-političkom radu nije se posvećivalo dovoljno pažnje, te će se u tu svrhu organizirati ciklus predavanja sa različitim temama. Poslije diskusije izabran je novi sekretarijat i doneseni zaključci, koji će u mnogome doprinijeti općem nastojanju za napredak mjesta na svim sektorima.

LIJEP PRIMJER POŠTENJA

Ovih dana dvojica građana Miljenko Šimičević, učitelj i Vitoimir Jureta, zapovjednik m/b »Zablače« našli su u Ulici Božidara Petranovića (ispred I. narodne ljekarnice) 10.500 dinara. Oni su odmah taj novac predali stanišnici Narodne milicije, s tim da se izruči njegovom vlasniku.

Ovaj primjer poštenja naših građana zaslužuje pohvalu. (J. Veldić)

ZAŠTO NOVINE KASNO DOLAZE U TRAFIKAMA?

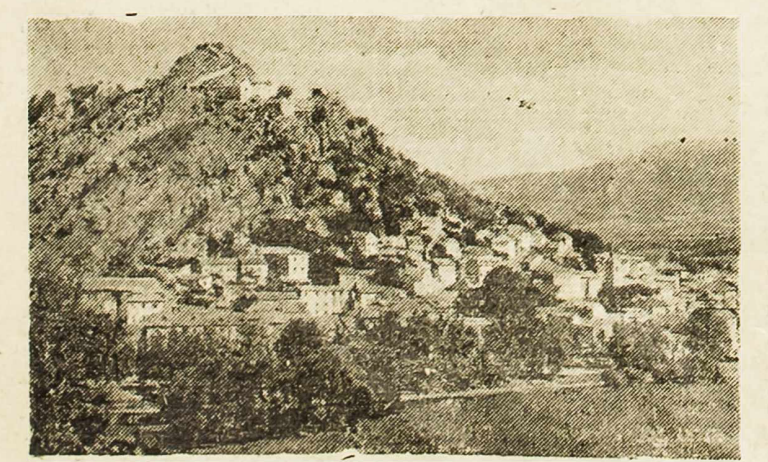
U posljednje vrijeme, što ranije nije bio slučaj, fakto vlakovi redovito stižu u Šibenik, sa zakašnjenjem se vrši prodaja novina po našim trafikama. U nekim danima u tjednu novine se ne mogu dobiti prije 10 sati izjutra. Koji je tome razlog? Pred izvjesno vrijeme novinski-izdavačko poduzeće »Vjesnik« otvorilo je i u našem gradu svoju poslovnicu sa svrhom da raspućava dnevnu i ostalu štampu. Međutim, raspućavanje novina vrši se sa velikim zakašnjenjem, na što građani s pravom negoduju. Smatramo, da bi posao u toj poslovnici trebalo bolje organizirati, kako bi naši građani pravovremeno mogli nabaviti novine. (S.)

KORISTAN PRIJEDLOG

Već nekoliko godina prilikom sprovođenja mrtvih do groblja, lica koja nose lijes odjevena su u vlastitoj, često poderanoj i šarenjoj odjeći što pruža inače ružnu sliku. Stoga bi komunalna ustanova »Groblje« i javna zele-nila« trebala i to pitanje riješiti nabavkom uniforma kakve posjeduju pogrebni poduzeća u ostalim našim gradovima. Uostalom, to je Šibenik imao prije rata, pa ne vidim razloga, zašto se to ne bi moglo uvesti i danas. (G.)

OBAVIJEST

Privrednim organizacijama i ustanovama Počev od 12. III. ove god. »OTPAD« — Poduzeće za promet otpacima Šibenik poslovat će pod novim nazivom firme i to: »SABIRAČ« — Poduzeće za promet otpacima i sortirna obojenih metala Šibenik. Molimo da se ova obavijest uzme do znanja za daljnje poslovanje.

prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta

DISKUSIJA O KAZALIŠTU

Borba za kvalitetu a ne egzistenciju

Osmišavanje velikog broja stalnih kazališta u našoj zemlji, što je bilo posljedica posebne politike koja se poslije oslobođenja vodila na kulturnom sektoru, a koja je imala pred očima samo širinu i masovnost kulturnog života, dala je povoda posljednjih godina mnogim primjedbama o opravdanosti njihovog postojanja. Ove primjedbe su se uglavnom svodile na slijedeće: da im je potrebno da jedna mala zemlja kao što je naša ima toliko stalnih kazališta kad ih zemlje za koje se smatra da u kulturnom pogledu stoje ispred nas nemaju ni približno toliko; naša zajednica koja se bori sa priličnim teškoćama, ekonomski naravnj žrtvuje velika sredstva za njihovo održavanje, te prema tome ona predstavlja teret za mogućnosti zajednice; dalje, najveći dio ovih teataru slabog je kvaliteta, te izvršavanje misije koja im je namijenjena ne opravdava uvijek sredstva koja se na njih izdaju; kulturni nivo sredine u kojoj neka kazališta djeluju ne ukazuje na potrebu njihovog postojanja u njoj, što se argumentira slabim posjetom predstavama i t. d.

Primjedbe i kritike na račun opće kazališne politike su sve učestalije, ali one uglavnom, barem po onome što izide u javnost, i ostaju samo primjedbe nabacane tu i tamo na kakvoj konferenciji ili u novinskom napisu. Usput se nabacuju i razna rješenja s kojima bi trebalo reorganizirati naš kazališni život, kao pretvaranje nekih kazališta u poluprofesionalna, odnosno amaterska, fuziranje više manjih kazališta u jedno veće, osmišavanje putujućih kazališta ili jednostavno ukidanje manjih kazališta. Jedna diskusija koja bi prila načelnom rješenju ovog pitanja, barem koliko je meni poznato, nije vodena, te nesigurnost i nestalnost koje projevaju kroz kazališni život u nekim mjestima, a koje su posljedica gore navedenog, ostaju i dalje.

Inicijativa, potekla nedavno od NO-a kotara Rijeka za osmišavanje jednog Jadranskog kazališta, koje bi zamijenilo sva postojeća kazališta na Jadranu, napravilo je to pitanje naročito aktuelnim. Prema ovoj zamisli, jedinstveno Jadransko kazalište bilo bi ustvari putujuće kazalište koje bi gostovalo u svim gradovima u kojima sada ono postoji. Troškove održavanja ovog kazališta snosili bi svi gradovi srazmjerno broju dana gostovanja. Održavanje njegovo bi, prema zamisli inicijatora, stajalo zajednicu manje nego održavanje svih postojećih kazališta, a koncentracijom najboljih umjetnika iz njih postigao bi se bolji kvalitet, te bi prema tome i kulturni efekt bio veći. Na savjetovanju održanom ovih dana u Rijeci u prisustvu predstavništva zainteresiranih gradova ova ideja je odbačena, jer se pokazalo da nije povalna na realnim pretpostavkama. Stvarne kalkulacije pokazale su da bi izdaci za Jadransko kazalište bili veći i za zajednicu u cjelini i za

pojedina mjestu. Kvalitet ovog kazališta je problematičan, jer postoji sumnja da bi umjetnici, kojih angažiranje u njemu bi pridonijelo kvalitetu, radi lošeg komediteta pristali da budu članovi putujućeg kazališta. Oni, kao kvalitetni glumci, lako će dobiti angažman u stalnom teatru. Osim toga, djelokrug ovog kazališta bio bi vrlo uzak, ograničio bi se samo na nekoliko gradova, te kao kulturni faktor ono ne bi moglo da odigra onu ulogu koju igraju sva sada postojeća kazališta, koja osim u centru održavaju redovito predstave i u blizini i daljoj okolici, zatim za neke kolektive, omladinu i t. d. Šibenik bi, na primjer, mogao računati na petnaestak predstava u čitavoj sezoni i to bi bio sav njegov kazališni život. Ovo, uz još neke prigovore, napravilo je ideju o osmišavanju Jadranskog kazališta, barem za sada, neostvarivom i nekorisnom.

Naravno da nas u kompleksu čitave kazališne problematike interesiraju posebno perspektive šibenskog kazališta. I ono je »malo« kazalište, »provincijsko« kazalište i kao takvo spada među ona koja su prva na udaru onih površnih »reformatora« kazališnog života, koji su kadri, ne pisan, reći: Treba ukloniti sva mala kazališta! Zastavimo se jedamput malo na ovom pitanju, pa pogledajmo da li je to rješenje efikasno, korisno i poželjno. Ovo »malo provincijsko« kazalište nije nastalo nikakvim dekretom, već su njegovi temelji udareni u borbi i njegovu postojanje je direktni rezultat rada na kulturnom polju kojem je Kazališna družina Okružnog NO-a Šibenik davala veliki doprinos. Njegovu borbu za opstanak kroz protekli decenij bila je puna te-

PROSVJETNI RADNICI OPĆINE KNIN ZAPOČELI DISKUSIJU O REFORMI ŠKOLSTVA

Prosvjetni radnici sa područja kninske općine održali su 1. o. m. sastanak kome su, pored predsjednika NO općine Dušana Popovića, prisustvovali i predsjednici školskih odbora.

Na sastanku, koji je održan u općinskoj vijećnici, razmatran je prijedlog Saveza komisije, koji se odnosi na obavezno školovanje. Odazivajući se pozivu komisije za reformu školstva, prosvjetni radnici i predsjednici školskih odbora, izmijenili su mišljenje o jedinstvenju narodnoj osmogodišnjoj školi, koja će zadržati unijeti nov duh i nov sadržaj u buduću nastavno-odgojni rad. Nova škola nije postavljena samo teoretski, već je konkretno zacrtana i temelje su joj udarili prosvjetni radnici, koji su na januarskom savjetovanju u Zagrebu pokazali da u postojećoj praksi ima dovoljno elemenata na kojima se može graditi nova škola. Radi ilustracije obrađeni su neki materijali sa savjetovanja prosvjetnih radnika u Zagrebu.

koća, koje su bile svladavane samo zahvaljujući krajnjem poštovanju njegovih članova, koji su radili pod itekako teškim uslovima. Dozvolimo da rezultati i nisu bili uvijek umjetničke vrijednosti, ali ono je usprkos tome postalo jak kulturni faktor u našem gradu, kulturni centar koji je od velikog značaja za gradsko obilježje Šibenika. Gradani su na njega navikli, ono je postalo sastavni dio njihovog života i praznina koja bi nastala prestankom njegovog rada teško bi se mogla nadoknaditi kakvim povremenim gostovanjima, a još manje amaterskim kazalištem.

Ne pišem ovo zato da bi zvornio na uzubunu, radi neke eventualne opasnosti koja prijete egzistenciji teatra. Naše lokalne vlasti pokazuju puno razumijevanje za njega i spremne su da u granicama svojih mogućnosti žrtvuju sredstva za njegovo održavanje. Ali, mislim da bi trebalo jedamput ukloniti Damoklov mač koji već godinama visi nad teatrom i stvoriti više sigurnosti za njegovu budućnost. Borbu za egzistenciju treba da zamijeni borba za kvalitet. Ako je kazalište danas kulturna potreba i navika naših građana, ono treba bezuslovno da odigra svoju ulogu u razvijanju ukusa i smisla za istinskom ljepotom i pravim vrijednostima. Prigovori na račun izvršavanja ove funkcije u njegovom dosadašnjem radu mogu se s pravom postaviti. Mnoga djela koja su stavljana na repertoar svojim kvalitetima nisu to zasluživala, kvalitet izvedbi više puta nije zadovoljavao ni onaj minimum koji se traži od jednog profesionalnog kazališta. Ovoga bi sigurno bilo u manjoj mjeri da je društvena kontrola nad njegovim radom bila veća, da se na rukovodna mjesta postavljalo pogodniji ljudi, kao i da su materijalni uslovi za rad bili bolji.

Danas moramo biti načisto s tim što hoćemo od teatra, omogućiti mu da to daje i to zahtijevati od njega. Prije svega repertoar ne smije da bude improviziran, već treba da ima svoju određenu fizionomiju i da služi kulturnim potrebama građana. On ne smije da u sebi sadrži nikakve ustupke malogradskim shvaćanjima i ukusu onih za koje bi kazalište trebalo da bude jedino sredstvo lake razonode. Najveću pažnju posvetiti kvalitetu predstava. Kulturni efekat ne smije nikako da bude zastupljen finansijskom efektu. Kad kazalište bude ovako radilo, onda će sasvim otpasti sumnja u opravdanost njegovog postojanja, a sigurni smo da je to moguće.

Malo je ustanova za čiji rad se građani toliko interesiraju kao za kazalište. Jedna šira diskusija na stupcima ovog lista u kojoj bi građani iznašli svoje zamisli i ideje o radu kazališta, repertoaru, kvalitetu predstava i dr. svakako bi dobro došla u njegovoj budućoj orijentaciji. Neka ovaj napis služi, između ostalog, i kao podstrek za takvu diskusiju. — b —

„Bajadera“ na šibenskoj sceni

Opereta »Bajadera« plod je svoga vremena, pomodna roba (»Zeitgeschmack«) onih pustih godina nakon I. svjetskog rata, ali — treba odmah reći — znatno slabije muzičko scensko djelo od »Sylve« i »Marice«, Plifkoff Bremmer-Grünwaldovljeva teksta i očajnu klišeiziranost Kalmannove muzike mogli su — još onda! — spasiti samo blistava scenska postava, bogat dekor, balet, perfektno muzička izvedba.

Nesumnjiv napor koji su, stavljaljući »Bajadera« na šibensku scenu, uložili u prvom redu redatelj Rudolf Opolski (i asistent režije Hodžić), pa dirigent Mo. Karlo Kodela, koreograf Rajka Zepina i scenograf Nikola Lovrić-Caparin, nije, nažalost, krunican odgovarajućim uspjehom. Malene mogućnosti našeg teatra nisu dopustile opremu koja bi bila u stanju dati na sceni susretaj Indije i Pariza onako bogato kako to ovo djelo traži, a brojem

ne virtouznosti. Pozitivno mogli bi ocijeniti još samo par epizoda, a svakako ovaj kvartet u plesu bajadera (Grozdana Baljkas, Marija Rak, Majda Stošić i Ariste Vuletin).

Sve ostalo šepalo je, puno šepalo, i koncepcijom i izvedbom. Počnimo sa scenom: u III. činu (bar) dobra, u I. (foyer kazališta) podnošljiva, u II. je činu (dvorana u pariskoj palači radže od Lahore) bila upravo nemoćna: otrcane draperije, nekakve stolice, stijene oslikane mikrobrima pod mikroskopom. Nilkavi svjetlosni efekti, važni u komadu ovakve vrste (tri baletne točke).

Nastavimo: pretjerano lakrdijašenje Dmuttera (direktor kazališta) i Ristića (Pomprinnet); neukusan izbor dvaju kolosa (kao da se radi o čuvarima harema!) za pratnju radže od Lahore, koji iza njih velikih stupa mali, mali, s velikim turbanom; britanski pukovnik Parker u nešto kao kakvi uniformi, sa remenom koje je vezano strogo na vojničku službu, s ljetnom kapom višeg mornaričkog oficira, koju, poput uređujućeg policijskog organa, ne skida — ovdje, u palači jednog radže, sred Pariza! Pa: scena vjenčanja radže s bajaderom, u koju se guraju plesači koji tek što su odigrali svoju baletnu točku; ono ljuljanje pojedinih članova zbora pri melodijama u II. činu, po onoj: »Oj-lar-ri, oj-lar-ra-ra!« i t. d. — sve to ostavljalo je utisak jedne porazne bijede.

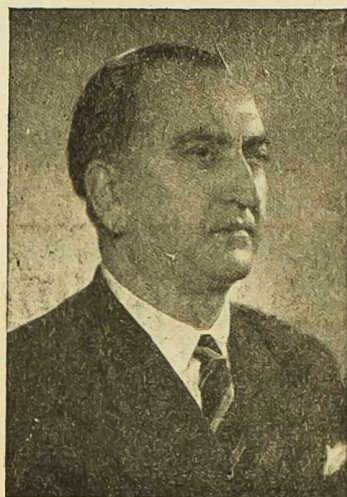
Dok je ples bajadera, uza svu zasjenjenost scene, izveden dobro, to se ne bi moglo reći za cancan. Ali što da se samo kaže? Izvedba »indijskih« ples, nastudiran po šiptarskom motivu, izveden španjolskim temperamentom i domaćim »Vrti se, vrti oko sebe?« Koncepcija je očigledno pogrešna, i nikakvi je kostim ne može spasiti.

Značajne, glavne uloge: radže od Lahore i Mariette, žene La Tourettea, tumačili su Antun Cimerman i Mira Reiner. Odlična gluma i šik Reinerove teško su bili zasjenjeni skromnim mogućnostima njenog glasa, koje ovu talentiranu glumicu, koja igrom i plesom upravo oživljuje scenu, ozbiljno kompromitiraju kao operetnu subretu. Cimerman, koji posjeduje zamjeran glasovni materijal (osobito u visokom registru), nije još uvijek stekao potrebnu gipkost kao pjevač, a ni kao glumac.

Orkestar, previše spor u »Sylvi« i »Marici«, u »Bajaderi« je trčao ispred pjevača, ali ni oni nisu slijedili dirigentovu palicu. Limeni instrumenti malo su se i previše čuli. Manjkavosti i griješke, koje smo prigodom reprize »Bajadere« uočili, nisu takve da se ne bi mogle ukloniti. Sa nešto dobre volje »Bajadera« bi na šibenskoj sceni bar izvedbom mogla steći opravdanje svoje postave.

I. I. D.

Umjetnički jubilej Vladimira Ristića

Svečanom predstavom »Zlarena« od Jovana Sterije Popovića, Narodno kazalište u Šibeniku proslavit će 35-godišnjui umjetnički jubilej glumca i redatelja Vladimira Ristića.

Vlastimir Ristić, koji je rođen 1903. godine u Beogradu u siromašnoj radničkoj porodici, potomak je glumačke generacije »stare garde«, koja je pod vrlo teškim materijalnim uvlova, velikim zahanjanjem i upornošću stvarala čvrsta temelje današnjem jugoslavenskom kazalištu. U ono vrijeme kazalište je bilo glavno sredstvo za buđenje narodne svijesti i kulturnog života uopće, pa su naši veterani časno izvršili tu svoju patriotsku misliju. Neki od njih dali su i svoje živote za vrijeme Narodnooslobodilačke borbe,

IZVJEŠTAJ AMERICKOG NOVINARA KOJI JE PRVI PREGLEDAO OGRONNA I TAJNA POSTROJENJA ZA PROIZVODNJU HIDROGENSKE BOMBE.

Tvornica gdje se proizvodi hidrogenska bomba predstavlja najveći tvornički kompleks koji je do sada izgrađen u Sjedinjenim Državama. Radijus tih postrojenja zaprema više nego što je čitav teritorij na kojem je smješten Chicago, te se prostire na površini od 820 kilometara kvadratnih, te svojom površinom ulazi u tri provincije južne Karoline. Ogromne i tajne tvorničke instalacije smještene su u dužini od 43 kilometara uz obalu rijeke Savannah. Troškovi oko podizanja ovog objekta iznosili su jednu milijardu i 400 milijuna dolara.

Na tom kompleksu nalazi se 280 tvorničkih paviljona od kojih mnogi imaju snažnu čeličnu konstrukciju poput najtežih oklopjača. Gotovo svi paviljoni građeni su od čelika i betona, bez prozora, a po svom vanjskom izgledu bitno se razlikuju od svih ostalih tvorničkih postrojenja, koje je do danas gradila ljudska ruka. U mnogima od njih nikada nitko ne ulazi, toliko je smrtonosan kemijski proces, koji se u njima odvija.

Mnogi od ovih paviljona ističu se svojim arhitektonskim konstrukcijama. Drugi su niski i stepenasti, te kada ih se gleda, dobiva se utisak kao da se ulazi u jedan gigantiski krater. Ostale konstrukcije sastoje se od neizmernih vodova cijevi aluminijske boje, bazena i električnih pumpi smještenih bez nekih pregrada, kako se ne bi zadržavale otrovne pare koje nastaju iz tih misterioznih kemijskih procesa. U postrojenjima gdje se odvija jedna od najopasnijih faza ovog procesa, stvaraju se tako otrovne pare, da se moraju skupljati, a zatim ispuštati kroz torњеve visoke 120 metara, gdje se na toj visini zgaraju kako bi se učinili neškodljivima za ljude. Taj prizor izgaranja otrovnih para na omjevima prosto zastrašujuće djeluje na posmatrača.

Stanice za pumpe i električne centrale vide se na svakom koraku. Za rashlađivanje atomskih

reaktora potrebna je nevjerojatna količina vode, upravo koliko troši grad od 2 milijuna stanovnika. Da bi ta voda dospjela na svako mjesto gdje je potrebna, izgrađena je podzemna vodovodna mreža duga 135 km. Ta voda, pošto je rashladila reaktore, vraća se rijeci Savannah. Električni vodovi isprepleteni se među postrojenjima te njihova dužina prelazi 200 km.

Svakli onaj koji uđe u tu »atomsku« zonu biva fotografiran. Svakli paviljon okružen je gustom bodljikavom žicom i jednim tajnim sigurnosnim sistemom. Naouznane jedinice stražare na svim točkama tvornice. Čak i generalni direktor tvornice i šefovi službe sigurnosti, koji su me pratili za vrijeme ovog posjeta, morali su se ustavljati radi identifikacije na svakom mjestu.

HIDROGENSKA BOMBA

Kako je zapravo započeo taj pothvat? Prva atomska bomba proizvedena u SAD, imala je pozitivni ishod. Nuklearna fisija i razbijanje atomske jezgre bila je izvršena. Tada je bila otkrivena tajna promjene jednog elementa u drugi. Rezultat je bio taj, da je stvorena jedna atomska bomba toliko jaka, da je na Bilkinima digla 10 milijuna tona vode 3.000 m visoko, odnosno ekvivalentno tonazi čitave američke ratne flote. Ali poslije nego što je u kolovozu 1949. god. Sovjetski Savez izvršio eksploziju svoje prve atomske bombe, odlučeno je, da se stvori još jača hidrogenska bomba.

Obzirom da bi američka atomska bomba mogla proizvesti temperaturu do 50 milijuna stupnjeva omogućeno je stvaranje hidrogenske bombe. Sunce koji stvara energiju mijenjajući vodik u helij izgara na gotovo 20 milijuna stupnjeva. Učenjaci su zaključili da bi eksplozija jedne atomske bombe mogla proizrokovati fuzionu reakciju kao onu što je stvara sunce, ako bi tu bili prisutni odgovarajući elementi. Tako bi atomska bomba mogla biti upotrebljena kao neka vrst naboja za jednu fuzionu bombu. Ta bi

bomba na taj način mogla zapaliti i spojiti 2 najteža vodikova izotopa.

Odluku da se pokuša stvoriti hidrogenska bomba donio je predsjednik Truman 31. siječnja 1950. god. Ali teškoće, koje su se suprostavljale tom pothvatu, bile su ogromne. Hidrogenska bomba trebala je da sadrži lako spojive elemente i da proizvede gotovo nevjerojatno visoku temperaturu. Učenjaci koji su radili u tvornici uz obalu rijeke Savannah rekli su mi, da bi obzirom na prve kalkulacije jedan kilogram takvog materijala potreban za proizvodnju H-bombe koštao 2 milijuna dolara. Ta bi se materija trebala postepeno hladiti na temperaturi od 200 stupnjeva ispod nule. Ta bomba težila bi 60 tona, i naravno ne bi je bilo moguće prenašati avionom. Materijal iz kojeg se ona danas proizvodi predstavlja posljednju riječ dostignuća

moderne tehnike, ali da bi se to izvelo bila su potrebna ova postrojenja sagrađena na kompleksu od 820 km kvadratnih.

U početku su tehničke teškoće i problemi konstrukcije bili tako veliki, da se išlo sa prilično malo sigurnosti da će se sličan nuklearni proizvod moći ostvariti. Ipak je firma E. I. Du Pont de Nemours & Co, koja je konstruirala i održavala postrojenja za proizvodnju plutonijuma u Hamfordu, u državi Washington, prihvatila prijedlog komisije za atomsku energiju 1. kolovoza 1950. god. za izavanje ovog projekta.

Sest manjih naselja bili su napušteni od stanovnika kao na pr. Ellenton. Ime Ellenton još uvijek je zabilježeno u poštanskom imeniku, ali njega više nema. Upravo ovdje gdje se nekada nalazio gradić Ellenton nalaze se najtajanstvenija postrojenja ove tvornice. Ukupno 1500 obitelji trebalo je biti iseljeno iz ove i smješteno u druge zone.

U međuvremenu su inženjeri Du Pont-a započeli rad. Zemljom iskopanom na ovom kompleksu mogao bi se stvoriti nasip dug 3500 km. visok 3 i širok 1,8 metara.

Prvi proizvod ove tvornice bio je eksperiment blizu otoka Eniwetok na Pacifiku 1. studenoga 1952. godine. Bomba je bila previše teška da bi se mogla prenijeti avionom, te je smještena na otoku, gdje je eksplodirala. Uslijed eksplozije otok Elugaleb zbrisan je sa geografske karte i od svega toga ostao je samo krater dubok 55 i širok 1500 metara, toliko velik da bi mogao u svom volumenu zadržati 36 zgrada sličnih Koloseumu.

Ta bomba imala je veću snagu od svih bombi bačenih na Njemačku i Japan za vrijeme Drugog svjetskog rata.

1954. godine eksplodirala je druga H-bomba, sada već toliko usavršena da je mogla biti prenijeta avionom. Eksplozija je izvršena na Pacifiku. Imala je snagu mnogo veću od prve bombe.

Prvi korak za izradu te bombe je bio dovoz u tvornicu potrebnih količina prerade-nog urana. Pola kilograma ovog materijala (koji ima dimenziju jedne golf lopte radi velike specifične težine), ima snagu ekvivalentnu snazi toliko količine dinamita koja bi zapremala volumen jednog sportskog stadiona. Komadi urana montiraju se na dugim cijevima koje se nazivaju »baraže goriva«. Materijal koji ovo atomsko gorivo mora da bombardira smješten je između takovih baraža i na takav način da se stvara samoodržavana reakcija. Ova metoda zahtijeva najveće znanje i dostignuća u domenu nuklearne tehnike, a što predstavljaju najveću proizvodnu tajnu atomske industrije.

(Svršetak u slijedećem broju)

Šibenik kroz tjedan

NARODNO KAZALIŠTE

Srijeda, 7. III. — ZLATAROVO ZLATO — dramatisacija od Ivanova. Predstava povodom Dana žena. Početak u 19 sati.
 Četvrtak, 8. III. — KRALJEVIĆ I PROSJAK — repriza. Početak u 19,30 sati.
 Subota, 10. III. — IGRA U DVOJE — komedija iz kazališnog života u 3 čina od modernog američkog pisca Richarda Seekhima. Gostovanje prvaka Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu Elize Gerner-Strozzi i Tita Strozzića.
 Nedjelja, 11. III. — KRALJEVIĆ I PROSJAK — predstava za dake. Početak u 10 sati. — BAJADERA — opereta od Kalmana. Početak u 19,30 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: premijera američkog filma u bojama — PJSME ZLATNOG ZAPADA - Dodatak: Filmske novosti br. 8. (do 13. III.)
 Premijera američkog filma u bojama — ŽENA S NAPULJSKIH ULICA — Dodatak: Filmske novosti br. 9. (14.—19. III.)
 SLOBODA: premijera domaćeg filma — LAŽNI CAR — (do 10. III.)
 Premijera američkog filma u bojama — RAT SVJETOVA — (11.—15. III.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 10. III. — II. narodna ljekarna — Ulica bratstva i jedinstva. Od 10.—14. III. — I. narodna ljekarna — Ulica Božidara Petranovića.

IZ MATIČNIH UREDA Šibenik

RODENI

Nedjeljko, sin Mladena i Marije Lugović; Nenad, sin Marka i Marije Goleš; Rade, sin Marka i Marije Dražić; Ružica, kći Lazara i Anke Andrejić; Mira, kći Mate i Ruže Škugor; Mirjana, kći Horvat Franje i Paškvale Anke; Ante, sin Ante i Stane Gracin; Joško, sin Luke i Zorke Škugor; Božo, sin Millorada i Jelice Vullinović-Zlatan.

VJENČANI

Merlak dr. Ivo, liječnik — Kien Beatrice, domaćica; Baljikas Frane, penzioner — Alić Svetinka, radnica; Delimović Salih, soboslikar — Nešković Boženka, službenik; Vitković Branislav, stolar — Strkalj Tona, radnica; Vučkorepa Mate, zidar — Rupić Frana, radnica i Čoga Marinko, tesar — Amulić Blaženka, domaćica.

UMRLI

Jurišić Josip pok. Andrije, star 49 g.; Šestan Nedjeljko Dumina, stara 15 dana; Škarnica Josip pok. Paške, star 73 god.; Bujas Ivo pok. Miđe, star 65 god.; Mišković Vaso pok. Đure, star 53 god.; Kronja Milka rođ. Rakčić, stara 71 god.; Bačinić Milka pok. Bože, stara 70 god.; Milinar Frane pok. Frane, star 63 god.; Ljubić Petar pok. Iva, star 79 god.; Bačelić Jela-Jerko rođ. Gorić, stara 66 god.; Škugor Joško Luikin, star 3 dana; Škugor Grgo pok. Jose, star 90 god.; Zorić Mate, pok. Ante, star 82 god.

Drniš

RODENI

Jagoda, kći Jandrije i Boje Vugdelija; Marija, kći Mile i None Šikić i Milivoj, sin Ivana i Milke Novak.

VJENČANI

Bilić Ivan, službenik — Šarić Luca, domaćica i Čakić, Kuzman, zemljoradnik — Paopac Ana, domaćica.

UMRLI

Čupić Ana žena Mate, stara 80 godina i Pamuković Josip Martin, star 29 godina.

ZAHVALA

Prigodom smrti našeg nezaboravnog oca, svekra i djeda

DUNKIĆ NIKE p. IVE

toplo se zahvaljujemo svim onima, koji su nam na bilo koji način pritekli u pomoć i olakšali nam teške časove. Također zahvaljujemo svim prijateljima i znancima, koji su nam izrazili saučestje i dragog pokojnika otpatili do vječnog počivališta.

Obitelj Dunkić

JAVNA ZAHVALA

Povodom smrti moje neprežaljene sestre

MILKE BAČINIĆ

ovim putem izražujem duboku zahvalnost dru. Oskaru Novaku i dru. Ivi Kandijašu za njihovo samoprijegornu i svestrano zalaganje te pomoć koju su u svako doba ukazivali pokojnici olakšavajući time njezine boli.

Ujedno zahvaljujem svim prijateljima i znancima koji su u bilo kojem vidu izrazili saučestje, kao i svima onima koji su prisustvovali posljednjem ispraćaju pokojnice.

Marko Bačinić

gradske vijesti

Nedozvoljeno ribarenje

Pojedini ribari sa našeg područja vršili su ulov jastoga i hlapova u razdoblju (15. XII. do 15. II.) za koje je Naredbom Državnog sekretarijata narodne privrede od 26. XI. 1955. godine zabranjen ulov jastoga i hlapova. Protiv tih ribara pokrenut je postupak kod suca za prekršaje pri NO-u kotara u smislu propisa Zakona o morskog ribarstvu.

No nisu samo oni prekršili propise. Daleko je teže što su istim putem pošli i pojedini službenici nekih naših privrednih organizacija, koji su u to vrijeme za svoja poduzeća otkupljivali te vrste ribe, iako su dobro znali da će takvim radom nanijeti štete zajednici i doći u sukob sa zakonom. Stoga je njihov postupak za svaku osudu. On zahtijeva za takva lica najstrožu kaznu. Evo službenika koji su

u ulozu nakupaca nabavljali spomenutu ribu: Drago Sanić, referent prodaje i nabave ribarskog kombinata »Kornat« Šibenik, Čiro Barešić, službenik »Kornata« iz Zagreba, zatim Šime Kovačev, nabavljač ugostiteljskog poduzeća »Takovski grm« Beograd, Vile Juraga, poslovođa otkupne stanice poduzeća »Riba« Split i

Bene Jelovčić, službenik »Grčkog podruma« Zagreb. Ukupno je podnijeto 10 prijava, koje se sada kod suca za prekršaje NO-a kotara Šibenik nalaze u postupku. Da bi se u buduću spriječio takav ili njemu sličan posao, potrebno je da se ubrza postupak i donesu efikasne kazne.

Umjetnički rad bačvarskog majstora

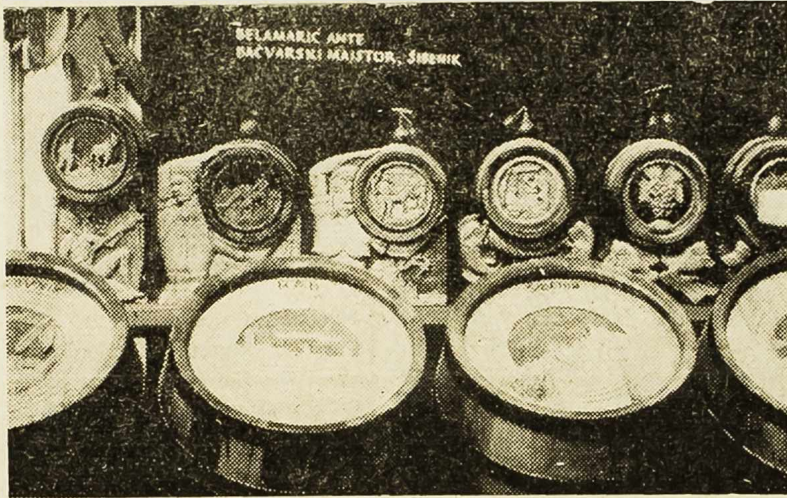
Ovih dana posjetili smo Antu Belamarića, bačvarskog majstora u njegovoj radionici. Tom prilikom zamolili smo ga da nam nešto ispriča o svom radu na umjetničkoj izradi basreljefa, dosadašnjim uspjesima i perspektivama.

— Još prije rata započeo sam, pored redovnog obavljanja bačvarskog zanata, baviti se izradom reljefa na bačvama. U početku nije bilo lako, jer je taj posao zahtijevao mnogo znanja i vještine, a i vremena. Tek u prvim godinama po oslobođenju intenzivnije sam pristupio tom radu. I rezultati nisu izostali. Tako sam 1951. godine po prvi put sudjelovao na izložbi lokalne privrede, gdje sam izložio nekoliko svojih radova. Budući da je iz godine u godinu rastao interes za moje radove, jedine takove vrste u zemlji, bilo mi je ponudeno da sudjelujem na izložbama republičkog i saveznog karaktera. Tako sam prošle godine izlagao na Sajmu zanatstva FNRIJ, zatim na Ugostiteljsko - turističkoj iz-

ložbi FNRIJ i poljoprivrednoj izložbi NR Hrvatske. Dosad sam bio nagrađen sa dvije zlatne i jednom brončanom medaljom.

Za svoje radove uzimao sam razne motive. U prvom redu motive sa jadranske obale (Šibenik, Split, Zadar, Dubrovnik, Rab i dr.), te sa područja ratarstva i ribarstva. Nedavno sam završio jedan basreljef, koji prikazuje rad u luci (istovar i utovar), a koji je otkupilo poduzeće Luka i skladišta u Šibeniku.

Ne mogu, a da ovom prilikom ne istaknem brigu i pomoć, na koju sam dosad nailazio kod narodnih vlasti i zanatskih udruženja, osobito onda kad sam trebao učestvovati na spomenutim izložbama. Upravo se sada pripremam za sudjelovanje na Sajmu zanatstva FNRIJ, koje se za mjesec dana održava u Zagrebu. U skorij budućnosti namjeravam otvoriti samostalnu izložbu svojih radova. No, to će zavisiti o mnogim momentima i raspoloživom vremenu. (J.)

Radovi Ante Belamarića

Sportski život

„Šibenik“ - „Split“ 3:1 (2:1)

Prosječna igra

U nedjelju je na stadionu »Rade Končar« odigrana prijateljska nogometna utakmica između članova I. zone »Šibenika« i »Splita«. Pobjedio je »Šibenik« s rezultatom 3:1 (2:1). Zgoditke su postigli za »Šibenik«: Škugor u 15. i 70. i Tedling u 32. minuti, a za »Split« Ninčević u 1. minuti. Gledalaca 1.500. Sudac Črnogača.

Nedjeljna utakmica, koja je ujedno i posljednja u okviru priprema za nastavak prvenstva u I. zoni, nije zadovoljila brojne gledaoce. To posebno vrijedi za domaću jedanaestoricu, koja je prikazala veoma slabu igru. Momčad kao cjelina igrala je bez dovoljnog zalaganja i borbenosti. Osim Škugora i Jelenkovića, ostali su igrali ispod prosjeka, osobito oba kralja Zorić i Stošić, koji su potpuno zakazali. Pobjeda od dva zgoditka razlike više je plod smišljene igre Škugora, koji se na nedjeljnoj utakmici predstavio kao veoma solidan napadač i strijelac. Ekipa »Splita« ima dosta smisla za kolektivnu igru, njeni navratni igrači posjeduju veliku brzinu, tehnički igraju dobro, ali kad se nadu pred protivničkim vratima upuštaju se u kombinatornu igru, nekorisnu i neefikasnu. I jedna i druga momčad nastupila je bez nekoliko svojih prvotimaca. Domaći su i-

grali bez Bašića, Iljadica i Đurića, a u momčadi gostiju nedostajali su Grubić, Krstulović i Baranović.

Inače igra je bila ravnopravna s izmjeničnim napadima jedne i druge momčadi. Ipak su napadi gostiju bili nešto opasniji. Već u 1. minuti Splićani su griješkom domaće obrane povelili sa 1:0. Prvih 15 minuta domaći su izveli nekoliko opasnih napada, kada je više zrelih prilika propušteno. U 15. minuti, kad se pred vratima »Splita« našlo nekoliko igrača, Škugor je iz jedne veoma teške pozicije uspio zatresti mrežu. U 32. minuti Tedling je, nakon što je bio lijepo proigran od Škugora, prisilio Vidovića da po drugi put vadi loptu iz mreže. To je bio lijep zgoditak, kojemu je prethodila još ljepša kombinacija navratne petorke »Šibenika«. Veći dio drugog poluvremena igralo se na polovini gostiju, ali je solidna obrana »Splita« uvijek i navratime otklanjala opasnost ispred svojih vrata. U 70. minuti je Škugor lijepo dodanu loptu zastavio, a zatim odapeo. Rezultat je glasio 3:1 za domaće. Posljednjih nekoliko minuta Splićani vrše pritisk na domaća vrata, ali je srećom ostalo bez promjene rezultata. Gosti su imali u tom razdoblju dvije idealne šanse: jednom su pogodili stativu, a drugi put ulazak lopte u gol spriječili su branitelji »Šibenika«. Utakmica je odigrana u prijateljskom tonu, a sudac Črnogača obavio je svoj zadatak dobro. (J.)

U izdanju NK »ŠIBENIK«

uskoro izlazi iz štampe sportska knjiga

»40 GODINA NOGOMETA U ŠIBENIKU«

Spomen knjiga, pored bogatog tekstovnog materijala, sadrži preko 80 fotografija i crteža.

Štampa se u ograničenom broju primjeraka.

Cijena primjerka 150 dinara.

»RUDAR« — »DINARA«

4:3 (2:1)

Povodom proslave Dana rudara, u Siveriću je 2. o. m. odigrana prijateljska nogometna utakmica između domaćeg »Rudara« i kninske »Dinare«. Pobjedu je iznio »Rudar« sa rezultatom 4:3. Poluvrijeme je završeno sa 2:1.

O kulturnom usluživanju

Ne može se reći da u posljednjih nekoliko godina nije u pravcu kulturnijeg usluživanja u našim trgovačkim radnjama zabilježen i izvjesni napredak. Međutim, bilo je niz nedostataka, koji su išli na štetu potrošača. U prvom redu zakladanje potrošača bilo ni vagi bilo da je slabije kvaliteta roba prodavana za bolju, i t. d. Tako je u protekloj godini protiv nesavjesnih poslovođa i namjerenika podnijeto 18 krivičnih prijava. Okružnom javnom tužilstvu. Izrečene kazne od strane Kotarskog suda u Šibeniku potvrđile su opravdanost svih navedenih prijava, a svi takvi poslovođe smjereni su sa svojih dužnosti. Usprkos tome, upravni odbori trgovačkih poduzeća nisu u tom pogledu imali jedinstven i pravilan stav. Naravno ne onda, kad sa radilo o težini pojedinih prestupa. Naime, kod potkradanja potrošača trebalo je protiv nesavjesnih namjerenika poduzimati oštrije mjere, pa čak ih i otpustiti iz poduzeća. Nažalost, to nije učinjeno, čak štaviše sva kažnjena lica još i danas se nalaze na svojim radnim mjestima. Posve je razumljivo, da se takva mjera nije mogla poduzeti protiv svih tih lica, međutim bilo je pojedina lica koji su služili da nad njima bude izrečena takva kazna.

Ubuduće potrebno je da radnički savjeti i upravni odbori, a posebno novosnovani savjeti potrošača povedu više računa i ozbiljnije pridu ocjeni pojedinih prekršaja u trgovačkim radnjama. Oni će trebati da zajednički zauzmu pravilan stav prema svim pojavama kriminala u trgovini. Spomenuti faktori trebaju imati u vidu prvenstveno zaštitu narodne imo-

vine, a s tim u vezi i podizanje socijalističke svijesti kod radnih ljudi.

I u prodavaonicama industrijske robe također je utvrđen niz primjera oštećivanja potrošača. Za to dovoljno govore slučajevi Ivan Izvančević i Anton Božić.

Kontrolnim pregledima na području ugostiteljsva, osim već poznatih slučajeva o gubicima u restoranima »Ljubljana« i »Narodni restoran«, postoje još slabosti o kojima je potrebno da se organi društvenog upravljanja više založe na njihovom otklanjanju. Isto tako je u posljednje vrijeme bilo više pritužbi, sa strane građana, da se u pojedinim ugostiteljskim objektima, kao n. primjer u hotelu Krka, oštećuju potrošači prilikom usluživanja, t. j. da im pojedini konobarji više naplaćuju nego što je to cijenama određeno. U vezi s tim Inspekcija tržišta dosad već raspolaze izvjesnim podacima, te će uskoro poduzeti mjere protiv nezakonitog naplaćivanja. Primjećena je također izvjesna sevilnost prema stranim turistima, a među konobarima, nažalost, postoji nekulturno talmčenje koji će od njih prije poslužiti stranca. I ovdje ne prezaju od nezakonitog naplaćivanja. Sve te činjenice dovoljno pokazuju da umutar samog poduzeća nije bilo energičnosti i opravdanih mjera da se u takvim slučajevima zaštite potrošači, a krivci privedu zasluženoj kazni. Možda bi efikasrija podrška i samih potrošača na suzbijanju tih nezdravih pojava dobro došla. Jedino zajedničkim snagama mogu se sa područja ugostiteljsva odstraniti te i slične pojave, koje umnogome krnje ugled i nanose štetu našoj turističkoj privredi.

Kretanje brodova

Prošlog mjeseca zabilježen je veoma živ promet u šibenskoj luci. Domaći prekopceanski brod »Vis« krcao je 600 t magnezita, 100 t bakra i izvjesnu količinu sandučićnih dijelova, »Cima Gora« krcala je po 100 t feromangana i silikomangana, 2350 t olova i antimonu za SAD, talijanski brodovi »Valentina«, »Anita Madre«, »Silvano«, »Marino« i »Pomezia« utovarili su izvjesne količine pi-

ritovog koncentrata, pirita i cinkovog koncentrata, dok je brod »Monros« vršio ukrcaj tereta od 4050 t olova i 610 t azbesta za SAD. Brod »Skoplje« isplorio je s teretom od 190 m3 drvene grade. U luci se malazi njemački brod »Elizabeth Berger« koji je nakon što je iskrcao teret od 4580 t šećera pristao uz »Gal 3. novembra« gdje krcu 4200 t betonskog željeza za Burmu, a brod »Zadar« drvenu građu.

Godišnja skupština „Partizana“ u Drnišu

Na godišnjoj skupštini DTO »Partizana«, koja je održana u gradskoj vijećnici, prisustvovalo je oko 120 članova.

Zbog odsutnosti načelnika, izvještaj društva podnio je načelnica Vilma Mudronja, DTO »Partizana« u Drnišu imalo je brojnih uspjeha na nastupima i takmičenjima, održavanju priredbi i akademija, a naročito u Ružiću prilikom logorovanja omladinaca predvojeničke obuke.

I pored tih rezultata, koje je društvo postiglo, bilo je i propusta. Dovoljna pažnja nije se posvećivala na osposobljavanje stručnog prednjačkog kadra kojim društvo oskuđuje. U izvještaju se nije moglo vidjeti rad same uprave. U toku diskusije, koja je bila dosta bučna, uvidjelo se da bi društvo trebalo samo pribavljati materijalna sredstva - formiranjem štedne blagajne.

Skupština je imala i nedostatke. Skupština je trajala oko 4 sata i nije donijela željene rezultate. Nisu doneseni zaključci pored onolikog obima plana i obaveza prema Savezu, a koji su u izvještaju istaknuti. Diskusija se većinom svodila na papirku pojedinaца, bez dovoljno discipline za takav skup, koji treba da ima radni karakter.

Novu upravu trebaće energičnije i odlučnije pristupiti uklanjanju dosadašnjih nedostataka. Društvo treba da nabavi stručnu literaturu, te da pristupi formiranju streljačke družine i drugog zabavnog rada sa svojim članovima. Dvoranu društva treba

balo bi što prije osposobiti za rad, te pronaći materijalna sredstva za struganje parketa, kako bi ponovno započeo rad društva. Kojoj omladina i pioniri, željno očekuju. Ovom dvoranom trebalo bi da se što prije koriste učeničnici narodne osmogodšnje škole za nastavu tjelesnog vježbanja.

Na kraju skupštine izabran je novi upravni odbor od 15 članova i 3 člana nadzornog odbora.

POBJEDA »RADNIČKOG« U KAŠTELIMA

U okviru priprema za predstojeće prvenstvo u splitskoj podsaveznoj ligi domaći »Radnički« gostovao je u nedjelju u Kaštel Sućurcu, gdje je sa »Jugovikom« odigrao prijateljsku utakmicu. Pobjedio je »Radnički« sa rezultatom 3:2.

»ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik

Uređuje redakcijski kolegij

Glavni i odgovorni urednik

Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica

Jelke Bučić 5 - Tel. br. 5-62

Tekući račun: Narodna banka

Šibenik broj 531-T-292

Rukopisi se ne vraćaju

Pretplata za tri mjeseca 120,

za pola godine 240, a jednu

godinu 480 dinara

Tisak: »Štampa« Šibenik